

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP

MEGJELENIK MINDEN NAP,
HÉTFŐN ÉS ÜNNEP UTÁN
VALÓ NAPON IS.

ELŐFIZETÉSI ÁRANK HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
EGY ÉVRE 24 KORONA
FEL ÉVRE 12 KORONA
NEGYED ÉVRE 6 KORONA
EGY HÓRA 2 KORONA
EGYES SZÁM ÁRA: HELYBEN 8 FILLER
VIDÉKEN 10 FILLER

HIRDETÉSI DIJAK:
NYILTTÉR SORA: 50 FILLER.
= ZLETI HIRDETÉSEK MEGÁLLAPODÁS SZERINT. =
APRÓ-HIRDETÉSEK: EGY SZÓ 4 FILLER.
HÁSTAGGAB BÉTŐVEL 8 FILLER.

TELEFON-SZÁM:
SZERKESZTŐSÉG: 503.
KIADÓ-HIVATAL: 379.

A választói jog.

A képviselőválasztás eredménye elsőrendű aktuálitást kölcsönzött a választói jog kiterjesztésének, illetve az általános szavazati jognak. A függetlenségi képviselők kivétel nélkül fölvetették a programszerű követelések sorába az általános és községenként való szavazati jogot. Különösen Apponyi Albert gróf fejtett ki e tekintetben nagyszabású propagandát. Az általános szavazati jog hirdetői relatív többségbe jutottak és ha ide számítjuk a kisebb pártoknak és pártönkivülieknek az abszolút többséget biztosító szavát, akkor az új országgyűlésnek a politikai morál szempontjából első sorban kell foglalkoznia a választói jog gyökeres reformjával.

Oriási eltérések mutatkoznak szándékban, főfogásban és a végrehajtás módjaiban a kérdést illetőleg. A függetlenségi pártot tartózkodásra kötelezi a kormányrajutás felé vezető irányzata. E párt organumaiban csak a választói jog kiterjesztéséről olvasunk és sehol nem találjuk nyomát az általános szavazati jog hangoztatásának. A szabadelvű párt pedig a legkonzervatívabb álláspontot foglalja el.

Figyelemmel kísérjük az alkormány bástyáin kívül álló rétegeknek mostani hangulatát, a melyet a győzelmes programokba fölvetett választási reform fölötté igzart és szinte fölkorbácsol azon észlelés, hogy az országgyűlési többség mintha hallani sem akarna az általános és titkos szavazati jogról. A szervezett munkások már izenetet is küldtek a többség címére. Általános sztrájkjal fenyegetik meg az országot az esetre, ha a parlament megfellebbezne a választási reformnak az általános szavazati jog alapján való behozataláról.

A parlamenti és közjogi válság elmérgesedését jelentené a bejelentett munkás-sztrájk. Kaoitikus állapotoknak lennének a szemléltői és résztvevői, súlyos benső láz sorvasztaná a nemzet meggyöngyült testét és félt, hogy e nehéz időkben volna-e elegendő erőnk ahhoz, hogy a dinasztiaival szemben érvényesítsük jogainkat, amikor belül vulkányszerű kitérősek rázzák a talajt.

Valóban a pártoknak s különösen a függetlenségi tábornak a higgadt megfontolás mértékével kell a választási kérdést mérlegelnie. Maga a király sem zárkózik el a reform elől, sőt öfelsége egyenesen tarthatatlannak minősítette a mai rendszert.

Az ellenzéki pártok között pedig nincsen nézeteltérés abban a tekintetben, hogy a választói jog kiterjesztendő. Sőt Tisza István is ígéretet tett, hogy tanulmányozni fogja az ügyet és statisztikai adatokat bocsát a parlament rendelkezésére. Tehát csak a jogkiterjesztés határának a kérdése vitás. Az ellenzéki pártok radikális elemei a nép legszélesebb köreire hajlandók kiterjeszteni a választói jogot, talán abban az értelemben is, ahogyan a szocialisták kívánják. De viszont tény, hogy éppen

a függetlenségi párt tulnyomó része vonakodik az általános szavazati jog megadásától.

Mi e vonakodás, mondhatni félelem oka? Az ok két forrásból ered. Erkölcsei és nemzeti, tehát hazafias forrásból. Az utóbbit nézzük először. Az általános választói jog fölöttelent megszaporitná a nemzetiségi képviselők számát, alapul véve, hogy a választókerületek beosztása a mostani marad. Ha ugy kerekitenék ki a képviselőválasztási joggal fölruházott területeket, hogy a nemzetiségi választókat abszorbeálná a magyarság, akkor az általános szavazati jog nemzeti szempontban nem hordana méhében veszedelmet. Kérdéses azonban, hogy a kerületek hány százalékban sikerülne a nemzetiségeknek kisebbséggé való leszorítása? A magyarság mai abszolút többsége mellett is volna ötven-hatvan kerület, a hol a nemzetiségek — szövetség nélkül is — eredményt tudnának fölmutatni. Nemzetiségi szempontból tehát nem magyar nyelv irni és olvasni tudásához kell kötni a választási jog gyakorlását. Sőt bizonyos erélyesebb rendelkezések foganatosítása is elkerülhetetlennek látszik.

A mi már most a dolog erkölcsei oldalát illeti, sokak szerint aggodalomra ad okot, hogy általános szavazati jog mellett számos kaliberű, megbízhatatlan ember foglalna helyet a törvényhozásban.

Itt az ellenvetést nem kell sokáig keresnünk. Egyszerűen utalunk a magyar nép érett gondolkodására, arra az érzékre, amely kitudja választani a bizalomra legérdemesebbet. Egyébként a csekély fajsúlyú elemek tartósan sohasem érvényesülhetnek egy nemzet törvényhozásában.

A választói jog rendezése körül sok más szempont is keresi a figyelembevételt. Remélni lehet, hogy a pártok a hazafiság és a politikai becsület kérdését azonosítani fogják a választói jog kiterjesztésével.

— Az országgyűlési pártok számaránya. Az utolsó pótválasztás is megtörtént s most már pontosan megállapítható az idei választások eredménye. A pártok szerint való kimutatás a következő:

Függetlenségi	169
Dissidens	26
Uj pári	13
Néppárti	24
Pártönkivüli	7
Demokra	2
Szocialista	2
Összes ellenzéki	243 képviselő.
Szabadelvűpárti	142
Horvát	40
Szász	13
Egyébb nemzetiségi	10
Öt kettős mandátum	5
Összesen	413 képviselő.

A szövetséget ellenzék többsége — beleszámítva a disszidenseket is — a szabadelvű párttal szemben szazegy képviselő, sőt a nemzetiségeket is majorizálja harmincnegyzötöt többséggel.

Orosz vérkrónika.

Szergiusz nagyherceg. — II. Sándor cár.

A legújabb bombamerénylet hírére meglevenednek előttünk a panoptikumok és panorámák mu-

latványos bódéiba külön beléptidj mellett és csak felnőtteknek mutogatott borzalmasságok, melyekkel az emberi élelemesség igyekszik aprópnézre váltani az emberek beteges érdeklődését a vérfagyasztó mutványok iránt. Előttünk áll a szerencsétlen fiu szerencsétlen atyjának véres, megcsönkített alakja szinte halljuk rettenetes jajgatását és lehetetlen meg nem állapitanunk, hogy ugyanazok a ható erők ugyanazokat az eredményeket idézik elő ma is, mint egy pár évtizeddel ezelőtt és a történelem tanulságai tanulságok maradnak, ha szuronytal és puskával, löporral és golyóval igyekeznek is azokat megváltoztatni.

A moszkvai véres tény alkalmából itt adjuk a II. Sándor cár meggyilkoltatásának történetét és ismertetjük a mostani merénylet áldozatát Szergiusz nagyherceget.

Szergiusz nagyherceg élete.

Szergiusz nagyherceg 1857 április 29-én született. Arra az u. n. orosz reform korszakra tehát, mely édes atyja, II. Sándor cár uralkodásának 1857. év és 1867. év közötti idejét jellemzi az elhunyt nagyhercegnek gyermekkorára esett.

Mikor a gyermek ifjúvá fejlődött már erős volt az áramlat mely az orosz népszabadság megteremtését és biztosítását célozta és a mely az 1881 évi katasztrófára vezetett. Ennek a mozgalomnak hatása alatt Szergiusz nagyherceg bátyjának a későbbi III. Sándor cárnak hű tanácsadójává szegődött és mellette állott, s támogatta őt élete végéig. Mint katonatisztet békében és háboruban; a a rendkívüli szigor jellemezte; az államügyekre különösen bátyjának trónralépte óta gyakorolt nagyobb hatást.

Bátyja őt már uralkodása második évében testőrségének parancsnokává nevezte ki és ettől az időtől fogva nyíltan állott az ifju nagyherceg a pétérvári a muszkavári reakcionárius mozgalom élére. Az ő felkén szárad többek között az hogy bátyja Sándor cár kit Loris-Melikow gróf nagynehezen tudott reábirni, hogy a még II. Sándor cár utolsó perceiben szentesített alkotmányt kihirdesse és a népet a törvényhozás részesévé tegye — ettől a szándéktól elállott, Loris-Melikow grótot elbocsajította és a legesetébb tükenyuralmat publicitá Befolyása az udvarnál nőttön nőtt mert tényleg sikerült neki a forradalmi mozgalmakat elnyomni, a szabadságra törekvő elemeket élnemítani és a rendőrralmat módfoolt megerősíteni. A pillanatnyi sikerek cári bátyját nagy hállára kötelezték iránta és Szergiusz nagyherceg 1891-beu Moszkva kormányzójává lett.

Arra a 15 évre, a mely a kinevezést követte a nagyherceg a maga bélyegét nyomta; a kormányzóság határain messze túl érezték a Szergiusz hatalmát: a népszabadság elnyomása, a zsidók, lengyelek, németek és finnek üldözése, a szerzetes rendek elszaporodása jelezték a most megölt nagyherceg befolyását.

II. Miklós cár uralkodása sem jelentett változást Szergiusz politikájában. Befolyása a cári udvarral most még nagyobb lett. Szergiusz nagyherceg neje révén sógora volt Miklós cárnak. Moszkvából küldött utasításai és tanácsai mértékadó helyen mindig követésre találtak. II. Miklós cár uralkodása alatt minden fontosabb kinevezés Szergiusz kezdeményezésére történt. Egymást követték a belügyminiszteri székben Sipjagin és Plehve miniszterek, kik mindketten diákok által elkövetett merényletek áldozataivá lettek. — Mikor pedig Mirszky herceget bizta meg a cár és az u. n. „bizalmi politikára” látszott átméni, ez ellen az új irány ellen ádáz harcot kezdett. A birodalomban keletkezett bonyodalmakat arra használta fel, hogy minden haladást jelentő politikát az udvar előtt veszélyesnek tüntessen föl. A maga körében pedig folytatta a régi rendszert. Kü-

lönösen a legutóbbi időben a múlt év decemberében kitért diákkörforgások borzalmas és véres elfojtása a moszkvai tehetetlen polgárság fölötti kegyetlen és embertelen zsar-nokoskodása olyan gyűlöltté tették nevét Moszkvában, hogy a cár kénytelen volt a kormányzás alól nagybátyját fölmenteni és a nagyherceg így a moszkvai csapatok főparancsnokává nevezetett ki.

A Szergiusz nagyherceg fölmentése nem hozta meg azt az eredményt, melyet tőle a nép várt. A nagyherceg befolyása az udvarnál, új állása dacára a régi maradt s Szergiusz hű csatlósát Trepow tábornokot, ki az ellene mindinkább fokozódó erővel kitörő gyűlölet folytán Moszkva rendőrfőnöke nem maradhott, Pétervár diktátorává nevezte ki a cár.

A véres kegyetlenségek, a munkások és diákság elűzése, minden emberi jogok megtagadása, ideig óráig csendességet teremtettek, a mostani merénylet megmutatta, hogy ez csak látszólagos volt. Szergiusz nagyherceg, mint annyian, kiket életében eszközökül használt föl, arra a sorsra jutottak, a mely a nagyherceg atyját II. Sándor cárt is elérte, elsöpörte a népszabadság. Szergiusz nagyhercegnek gyermekei nem maradtak, nejevel: Erzsébet hesseni hercegnővel, a mostani orosz cárné testvérével gyermektelen házasságot folytatott.

II. Sándor cár meggyilkolása.

Sokban emlékeztek a Szergiusz nagyherceget elpusztító merénylet arra, mely a mostani áldozat atyját II. Miklós jelenlegi orosz cár nagyatyját semmisítette meg.

Sok sikertelen merénylet előzte meg az 1881-ik évi halálos attentátumot

Legelőször 1866. év április 16-án a pétérvári nyári kertben követett el egy Karakosov nevű egyén követett el gyilkossági kísérletet eredménytelenül. Már a következő évben a párisi kiállítás idejéből újabb merényletet említ az oroszok utjokri történelme Sándor cár III. Napoleon császár társaságában a francia fővárosba utazott, egy vasuti kocsi-ban ült a két uralkodó, mikor egy elkecseregett lengyen ráloft a cárra, de nem talált.

Ettől kezdve tizenhárom évig nem történt komolyabb merénylet a cár élete ellen. Ekkor volt azonban az első nihiista merénylet. Reggeli sétája közben 4 lövést irányoztak a cárra, a melyek közül csodálatosképpen egyik sem talált.

Még ugyanebben az évben a Krimből hazatérő cár vasuti kocsija alá dinamit aknát készítettek, mely azonban idő előtt fölrobant. A következő évben is csodálatos véletlennek köszönhetette csupán a cár megmenekülését. A merénylet színhelye ezuttal a teli palota volt, eszköze egy dinamitbomba. De szerencsésen sorsát nem tudta kikérni Sándor. A következő évben elhagyta a szerencse és Pétervár utcájan megtörtént a szörnyű katasztrófa.

A merénylet részletei a következők: A cár több heti szünet után 1881. március 13-án, vasárnap napon ismét megjelent a mérnök-tisztiek lovardájában, hogy az azoi héten szolgálatot teljesítő testőrszázalaj diszszemléjén részt vegyen. A cár egészen jó kedvben, kocsin távozott a lovardából és egyik idősebb rokonánál Michailowna Katalin nagyhercegnőnél reggelizett. A Mihály-palotából visszatérőben történt a merénylet. Nyolc lovas kózik vette körül a cár kocsiját, Dworschetky ezredes renőrfőnök szánon követte.

Mikor a kocsi a Katalin csatornához ért a Mihály-palota kertjének kerítésé mellett hatalmas robbanás zaja hangzott föl. Két kózik és egy pár járókelő sebesült meg. A kocsis gyorsan tovább akart hajítani, de a cár kiugrott a kocsiból és a sebesültek felé közeledett. Ebben a pillanatban egy fiatalember egy másik bombát dobott a cár felé, mely elérte célját. A cár halálosan megsebesült. Csak annyit tudott mondani, hogy: fázom, nagyon fázom és a következő pillanatban

elvesztette eszméletét. A bomba mindkét lábát elragadta és teste is össze-vissza volt roncsolva. Az orvosok a múltétet fölöslegesnek találták, a minden oroszok cájja meghalt. Elment a Romanowok sírjába, a hova most fia is követte.

A merényletnél az egyik tettes is meghalt. A másikat Russakow mérnökönvédekét halálra ítélték és kivégezték. Ennél a merényletnél, használtak a bombához először bádorgodozba elhelyezett nitroglycerint. A tettesek munkásoknak öltözve, hótakarítás ürügye alatt férték a cár kocsijához.

Két felolvasás.

A magyar céhek története. — Statisztika a házasságról.

Két egyetemi professzor olvasott fel tegnap, vasárnap. — Szádeczky Lajos a Keresztény Munkás-Egyletnek délután az ipartestület nagyereményben tartott ülésen olvasott fel „A magyar céhek történeté”-ről, míg Kossutány Ignác dr. a Schell-féle vendéglőben este lefolyt Kossuth-asszaltársaság összejövetelében érdekes mérvekben ismertette a házasságkötés statisztikáját.

Szádeczky professzor adatokkal változta a céhek eredetét, kialakulását, fénykorát egész a köelmúltban bekövetkezett megszűnésüig. Megismertette a céhek rendszerét, szervezetét s szereplését különösen a városok életében és tanulságos képet nyújtott a kolozsvári céh-életéről, a melyről érdekes megtudni azt, hogy az első céh Kolozsváron 1422-ben Zsigmond király idejében alakult s a sok hányattatáson keresztülment uralkodó valósággal becézgette a céheket, a melyeket kiváltságokkal halmozott el.

Kossutány dr. a házasságkötés törvényszerűségéről olvasott fel és huszonhárom évre visszapszillantiág hiteles számadatokat sorolt fel a pap és anyakönyvvezető előtt megkötött frigyekről. Az érdekes statisztikából kivonatolunk közülük az alábbi adatokat: E szerint Magyarország 19 milliónyi lakossága közül 1905-ik esztendő elejéig 156.291 boldog pár vette magára Hymen rózsalancát, vagyis 10 v nyesen megkötött házasság után több mint 302 ezer sziv egyesült isten és ember előtt. A statisztika szerint Magyarország közné leg több házasságot, mert minden ezer ember közül évenként 78 lép házassági szövetségre, a mi mintegy 8 százalékat tesz ki. Európa többi államaiban a házasság viszonyok következőképpen alakulnak: Svédországban 35, Szejtzbán 39, Norvégiában 40, Nagybritanniában 43, Hollandiában 44, Finnnekél 50, Ausztriában 47, Olaszországban 45, Németországban 51 és Szerbiában 116.

Minket leginkább a Magyarországon kötött házasságok érdekélnék és különösen a házassodási kedv, mely itt Kolozsvárt mutatkozik. E szerint az itt lakó 24.402 férfi és 24.593 nő közül a házasságképes egyének száma csak 8980-at tesz ki, de ezek se nagyon igyekeznek törvényes házasságkötésre, mert 100J lélek után évente csak 22 lép be az áldásos intézménybe. Kossutány ezt a lanyha kedvet a drága megélhetési viszonyok rovasára írja, a mennyiben szerinte Kolozsvárt oly drága a piac, a lakás, hogy valójában elrettenti a házassodni akarókat a családalapításól. Budapestben ezer lélekből 35, Selmecen, Győrben, Pécsen, Komáromban és Szatmáron 38-at; Zomborban, Baján és Szegeden 40-et; Ujvidéken 41-et hódít meg évente Hymen varázsiga.

A házassodási kedvet nagyban irányítja a felolvasó szerint a gabonamécsk árja is. Ha például a buza ára emelkedik, csökken a házasságkötések száma és megfordítva. A házassodásra leg hajlandóbb a magyar, a ki nem reiten vissza a vegyes házasság kötésétől sem. — Különösen a némettel és izraelitával szimpatiroz, mert a statisztika szerint 1000 után számítva 529 vö-

legény köt német ajku nővel házassági szövetséget. A felolvasó ily értelemben méltányolja azt a felfogást, mely a németet a magyar sógorának tekintti. A vegyes házasságkötéstől leginkább a románok tartózkodnak úgy annyira, hogy csak 319 román völegény vesz el magyar nőt és csak 277 román nő megy férjhez magyar nemzetiségű után. A felolvasó ezt a jelenséget sajnosnak tartja és kapcsolatba hozza a nemzeti kérdéssel, a melyet legsikeresebben a minél nagyobb szánu vegyes házasságkötések által lehetne legsikeresebben megoldani.

LEGUJABB.

— A „NAPLÓ” távirati és telefon-tudósítása. —

Bika által megölt milliomos.

Budapest, febr. 19. (Saját tud.) Bajáról táviratozzák, hogy Garai József milliomos, aki a hollandi kormány lószállítója volt, ma bement istállójába, ahol egy bika szarvával oly súlyosan megsebesítette, hogy szörnyet halt.

Elfogott bombamerénylő.

Budapest, febr. 19. (Saját tud.) Párisból sürgönyzik, hogy ott ma a mexikói követség épülete előtt ismét bombamerényletet követtek el. Ez alkalommal a rendőrségnek sikerült a tettest, egy Carzia nevű munkás személyében elfogni, aki a merényletkor megsebesült. A rendőrség azt hiszi, hogy a mostanában többször előfordult párisi bombamerényleteket mind Carzia követte el.

A szabadelvűpárt ülése.

Budapest, február 19. (Saját tud.) Podmaniczky Frigyes báró elnöklete alatt az országgyűlési szabadelvűpárt értekezletet tartott ma a Lloydban, a melyen Herteleny és Szöcsöt jelölték a parlament jegyzői tisztségére, ezután az egyes bizottságok tagjait jelölték ki. Végül Tisza István gróf indítványára Hodossy elnöklete alatt egy tizenkéttagu bizottságot küldt k ki, a melynek kötelessége lesz a politikai válság elintézéséig a szabadelvűpárt állásfoglalását szűkebb körben irányítani.

A horvát képviselők értekezlete.

Budapest, február 19. (Saját tud.) A magyar parlament horvát képviselői ma délelőtt Tomascics Miklós volt miniszter elnöklete alatt ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a szabadelvűpárttól elszakadva maguk, mint külön párt érintkezésbe lépnek a szövetséget ellenzék vezérbizottságával s velök állapodnak meg a részükrol ajánlott képviselőházi jegyző és az egyes bizottsági tagok személyében. Az értekezlet mindjárt meg is választotta azokat, a kiket pártjuk részéről a parlamentben tisztségre ajánlanak.

NAPLÓ.

— Hírek. —

A szubrett kocsija.

Szegedről írják: Érdekes föjleltés érkezett tegnap a kihágási bírósághoz egy szegedi bérkocsis ellen. Ezuttal a szegény bérkocsis ártatlan az ellene emelt váddal szemben; a bűnös a lázas, a tűntető primadonnaként rajongó ifjúság, a mely alapos bonyodalmat csinált egy bérkocsis körül. — Pénteken este, a mikor Káry Klári elbucázott „A baba” cimszerepében, Parlagi Kornélia játszotta Lancelot szerepét. A szubrett előadás után

kocsit rendelt a színház elé, hogy hazatérjen a Prófétában levő lakására. A kocsit ott várta a szubrettel a színház előtt, de ott volt a nagy tömeg lelkes ifjúság is, amely meg Kury Klára várakozott. — Ahogy az ifjak megállták a színház előtt várakozó kocsit, azt hitték, hogy a Kury Klára. Egy perc s egy gondolat: kifogták a lovakat: Abban a pillanatban jött le Kury Klára a színházról Janovics Jenő dr. igazgatóval. Kury gyalog szokott hazamenni a Tisza-szállóban levő lakására, ezáltal azonban a tüntető ifjúság betesszelte a kocsi. Kury azt hitte, hogy a kocsit az ő számára rendelték oda, viszont a diákok az övének vélték a bérkocsit. S elhúziák a szállóig.

A nagy tüntetés kezében érkezett le Parlgy Kornélia a szinpadról. A kocsit persze nem várta, hanem messziről zsvajgott a Kuryt éjzenző tömeg. A szubretnek mit volt tenni: gyalog ment haza a Prófétába, ma pedig följelentette a bérkocsist, hogy nem jelent meg a kívánt időben a színházban. A kihágási bíróságnak kell tehát most primadonná-póben salomoni ítéletet mondani.

*** A Kossuth-asztaltársaság estélye.** A politikai hullámok miatti többször elhalasztott estélyét tartotta meg tegnap a Schell-féle vendéglőben a Kossuth-asztaltársaság. A nagy terem egészen megtelt, a március 15-i bizottság testületileg jelent meg. Az ünnepi felolvastat Kossutány Ignác dr. tartotta; erről más helyen emlékezünk meg. A tudós professzor érdekes ismertetést zajos éjzenzés és taps kísért. Szavaltak: Horváth Paula és Tompa Kálmán a színház tagjai tetszés mellett. A Polgári Dalegyet énekeknek hangjainál vacsorázott a társaság, mely késő éjfélig maradt együtt. — **Turcsányi Gyula** elnök, az előnké megnyitóban jelentette, hogy a Társaság a márc. 15-i ünnep-lyeken testületileg vesz részt. Az asztaltársaság egyébként a kegyeletről sem feledkezett meg. Régi hru tagjának Kovács János professornak elhunytá alkalmából a családnek részvételt fejezte ki.

*** Ujságró képviselők.** Az E-s öszzeállítja most az ujságró képviselők névsorát. Érdekes és előkelő névsor ez. Ime itt következnek: Kossuth Ferenc, Szatmári Mór, Mikszáth Kálmán, Herceg Ferenc, Szócs Pál, Kaas Ivor báró, Kmety Károly dr., Werner Gyula, Vészi József, Papp Zoltán, Holló Lajos, Bartha Miklós, Lovász Márton, Sümegi Vilmos, Benedek János, Rubinek Gyula, Falk Miksa, Lengyel Zoltán, Eötvös Károly, Vázsonyi Vilmos, Rákosi Viktor, Günther Antal, Bolgár Ferenc, Lukács Gyula, Szász József, Buza Barna, Farkasházy Zsigmond dr., Horváth József dr. Hédervári Lehel dr. és Mezői Vilmos.

*** Betörés a koronás áruházba.** Tegnap éjféli a Deák Ferenc-utcában levő koronás áruház kapu között levő második kirakatát ismeretlen tettes valószerűleg álkulcsal felnyitotta s onnan több nickel és double órálcant, karperecet, zszuszt, mellűt és nyakkendőt elloptott. A betörőt nyomozza a rendőrség.

*** Megörült rablógylkos.** Debrecenből írják: Még a mult év nyarán történt az a vakmerő rablógylkossági merénylet, amelynek majdnem áldozatul esett Matej Miklós, a Vilmos-huszárkaptanya kontinosa. A rablógylkos a nyitottablakon mászott be és az ágy alait rjtöz közdött el, a honnan akkor eljut elő, mikor már az egész család elaludt. A vakmerő gazemer akkor gyufátgyújtott, megnézte hol fekszik a család, az án odalopódzott az ágyához, meg is tapogatta a nyakát és aztán beledöfte kését. Az áldozat felrűt és mivel a szurás nem volt halálos, viaskodni kezdett a rablógylkossal, ahonnan a szolgálattevő örmester négy emberrel segítségül jött és kardjaikkal levertek a rablót. Molnár István büntetett életű csavargót, a vakmerő rablót átadták az ügyészségnek. A rabkórházban kigyógyult ugyan huszárkard ütötte sebeitől, de az elméje megzavrodott és a börtönbe megörült. Az ügyészség a debreceni rendőrség útján ma küldte fel a megörült rablógylkóst a lipótmzei jébolvába.

*** Összeszúrkálták az éjszakában.** Meneán István földmives tegnap éjféli békésen sétált hazafelé, a mikor

a Berek-utcában eddig ismeretlen tettesek belekötöttek és késsel öszszeszúrkálták, azután megugrottak a sötétben. A vértócsában fekvő ember segítségére előhívták a mentőket, a kik azután a sebesülteket beszállították a Karolina országos kórházba. Meneán állapota súlyos, — élethenmaradásában nem biznak az orvosok.

*** Román pénzintézetek.** A „Voileana” fiók-bank Fogarasmegye Voila községben február 12-én tartotta évi közgyűlést. Évi mérlegét 46649 korona alaptőkével és 7208 korona nyeresémmel zárta le. A nagy-selyki „Rákócás” február 9-én tartotta közgyűlést. Az évi mérleg 100000 korona alaptőkével, 11088 korona nyereséggel. A tordai „Ariesana” február 25-én tartja közgyűlést. Van 160,000 korona alaptőkéje és 18,225 korona nyeresége. Kápolnok-Monostoron a „Riureana” 100000 korona alaptőkével és 18922 korona nyereséggel. Lippán a „Laponána” 100,000 korona alaptőkével 23,668 korona nyereséget. Nagyváradon a „Biho-reána” 600000 korona alaptőke, 64883 korona nyereséggel. Deesen a „Somoseána” 200000 korona alaptőkével, 30047 korona nyereséggel. Balázsfalván a „Patria” 220000 korona alaptőkével és 65836 korona nyereséggel zárta be az elmúlt évet.

*** A torreadorok alkonya.** Melancholikus hangon állapította meg minap a világ leghíresebb torreadora, hogy a nemes mesterség ime elérkezett alkonyához. Nincs kellő érdeklődés már a bikaviadatok iránt s a bikaviadatok sem azok már, a kik eddig voltak. Don Mazzantini Lajos ez a nagyhírű bajnok, a ki most Mexikóban viaskodik a bikákkal. Ott fölkereste egy ujságró, a kinek a következőket mondta stürű sóhajtások között: — A bikaviadatok iránt megcsappant az érdeklődés — mondja Mazzantini — s a bikaviadal is degenerálódott. Ha én visszavonulok az aréna porondjáról, nem marad más ott, mint egy pár közepeszerű viador, a ki csak arra jó, hogy gyerekeket mulattasson. A bikák még mindig olyan harciasak, mint egykor, hanem a torreadorok művésze már nem a régi. Nincs bennök drámaisság, művészetüket nem veszik komolyan. Azért vonulok vissza és clownokkal nem akarok egy pályán maradni. Most még vendégeköttra megyek, legnagyobb diadalaim helyét meglátogatom, aztán örökre leteszem a kezemből a spádát.

*** A nagyvezér unokaöccse.** A szultán udvarában megint suttognak valamiről, a mi a Yildiz-kioszokban szenzióci számba megy. Arról van szó, hogy Kemil Vlora béget, Ferid basa nagyvezér unokaöccsét, a ki Janinában lakott, Magnesiába Kis-Ázsiába száműzték. Kemil Vlora bég két évvel ezelőtt lázadást szervezett és annak leveretése után külföldre menekült, ahonnan azonban visszatért, miután a szultán megkegyelmezett neki. Janinában kellett laknia, ahol folyton felügyelet alatt állt anélkül, hogy ezt sejtette volna. Azt hiszik, hogy száműzése újabb forradalmi agitáció miatt történt.

*** A romániai zsidók Kolozsvárott.** Tegnap éjféli az 505. sz. személyvonattal 24 férfi, 14 nő és 13 gyermek romániai zsidó utazott át Kolozsváron, akik Amerikába vándorolnak ki. Az átutazók közül senki sem szállt ott ki Kolozsvárról.

*** Ötvenezer munkás a parlament előtt.** A szociáldemokrata párt a választási jog módosítása küszöbén figyelemztetni akarja a képviselőket a népek tett ígéretekre. E célból tervbe vették, hogy az új kormány bemutatkozásának napján 50,000 ember vonuljon a parlament elé s tömeges megjelenésükkel figyelmeztessék a képviselőket ígéretek betartására. A kidolgozott terv szerint az emlitett napon minden gyár és műhely munkásai d. e. 10 óratól 12-ig terjedő két órai munkaszünetet kérnek a munkaadótól s kerületenkint egy helyre gyűlekezve zárt sorokban a parlament elé vonulnak, még pedig olyként, hogy 11 órára minden csoport ott legyen. Ha a rendőrség a tüntető felvonulást nem engedné meg, akkor rendszereltel-nel, kisebb csapatokban mennek a parlament elé. Az ott egybegyűlt tömeg tüntetést nem rendez, csendesen viselkedik, hanem egy küldöttséget választ, a mely a képviselőkhöz elnöksége előtt tolmácsolni fogja a munkások amaz óhaját, hogy az új választási törvényben a jogfosztottak millióit is vegyék be az alkotmány sáncaiba s kérni fogják, hogy ezt a kívánságukat a képviselőház elnöksége tolmácsolja a parlament előtt. En-

nek megtörténte után a munkásság békésen szét fog oszlani. A pártvezetőség számlása szerint legalább is 50,000 lesz a parlament elé vonultak száma. Néhány nappal a kormány bemutatkozása előtt 50 népgyűlésen és 100,000 röpírral fogják a főváros munkásságát felhívni, hogy a tüntető felvonuláson résztvegyen s a munka beszüntetésére tegye meg a szükséges előkészületeket.

*** Külföldi rövid hírek.** Egy belga festő letartóztatva. A párisi rendőrség letartóztatva Jean Oordeus antwerpeni híres festőművészt, aki egy fiatal leányt szöktetett meg Belgiumból. A letartóztatást a leány családjának befolyásával a belga kormány eszközölte. — **Hugo Viktor unokája válik.** A világhírű nagy francia költő unokája Hugo Jeane válópört indított Jean Charcot híres geografas jelenlegi férje ellen, amiért az expedíció-utrá indult. Hugo Jeannenak Charcot már második férje. — **A „Fekete kéz” újra működik.** New-yorki távirat jelenti, hogy „Fekete kéz” nevű zsaroló és betörő bandita szövetkezett a kivándorló negyedben lévő hatalmas épületet felgyújtotta. Az iskola porrá égett. Közvetlen a tűz kitörése előtt 1800 iskolás gyermek hagyta el az épületet. A „Fekete kéz” ismételen meg akarja zsarolni az iskola vezetőségét s főleg az olasz szülöket, de miután tervük nem sikerült, így állottak bosszút. Az iskolában a szoligákon s néhány tanáron kívül senki sem tartózkodott s ezeknek sikerült megmenekülni. A newyorki rendőrség széles körű nyomozást indított a gyujtogatók kézrekerítésére. — **Hat napig az oceánon.** Takomától Washington államból írják: Rettenetes sorsot állott ki a napokban egy vakmerő házaspár, amely egy gyöngye lélekvesztőn indul neki az oceánnak, hogy Kajakba jusson két tolvaj letartóztatása végett, akik meglöpték őket. A csónak hamarosan léket kapott s a szerencsétlen emberek nem tudtak partra vergődni. A vallalkozó szellemű amerikai Cooknak hívják. Hat napig voltak a feltornyosuló habok játékára bízva miközben folyton azzal voltak elfoglalva, hogy a vizet méregették ki a csónakból. Elelmiszereit teljesen megromlottak. Csak kétségbeesésében végre is a tengerbe ugrott, azonban felesége visszahívta. Csor két nap múlva megörült. A kedvező szél végre partra hajította a csónakot. Itt az aszony, a ki az utolsó percig megörizte higgadságát, levágta a velük levő kutyát s ennek husából élték három napig, miglen erőre kaptak Kajakba utaztak. Most mindketten a kórházban fekszenek. — **Monte Carlo ellen.** Mint Nizzából írják, a ligurini Riviera lakói, játékbankot akarnak alapítani Ventimigliában. Azt hiszik, hogy az új játékbank eredményesen versenyezhetne Monte Carloval. Az új játékbank alapításának oka gazdasági okokban rejlik. Nevezetesen a liguriaioknak pénzre volna szükségük. Azt hiszik, hogy az olasz hatóságok rokonszenvesen fogadják ezt a tervet. Ugy érvelnek ugyanis a játékbank tervezői, hogy az olasz kormány, a melynek amugy is gazdag jövedelmei vannak a lutri révén, erkölcsi okokból nem utasíthatja őket vissza.

*** Megmérgezett milliómat.** Párisból jelentik: A „La presse” című lap értesítése szerint Buisson vizsgálóbíró szenzióciós bűnpörben indított vizsgálatot. — A följelentés szerint egy dugszagad embert megmérgezték és 15 millió frankra rugó vagyonát elikkasztották. — **Ellitkölt gyilkosság.** Belgrádból táviratozzák: Egy hónap előtt hallva találtak egy úszkúbi szerb tanárt, aki nagy politikai agitátor volt. A szerb konzulátus véletlen öngyilkosságnak minősítette az esetet. A lanár anyja azonban kiderítette, hogy fiát az úszkúbi szerb iskola igazgatója ölte meg. — **Önerzetes zsvány.** Mans franciaországi városban valami Louis Alphonse Poirier-nevű rovvott multu gazembert kísérték a rabkórházból a börtönbe vissza. A rab azonban megszökött kísérei elől. Nagy riadalom támadt erre városszerte, ámbar a riadalomra semmi ok sem volt, mert a szökés után egy negyedórával a rab maga jelentkezett a börtön igazgatójánál, ahol kijelentette, hogy a büntetése elől nem akart megszökni, de önerzetes fiu létére azt a szégyent nem tudná elviselni, hogy csendörök kísérik végig Mans utcáin. — **Egy vezérőrnagy nyugdíjazása.** Innsbruckból jelentik, hogy sullen-thali Hoffer vezérőrnagyot, a ki a novemberi innsbrucki lázadás alkalmával rohamot rendelt a nép ellen, — nyugdíjazták. — **Hervayné.** Bécsből táviratozzák, hogy Ellenbogen dr., Hervayné ügyvédje ma a leobeni büntetőbírósnál Hervay ügyének újra felvételét kérte, mert be akarja bizonyítani, hogy Hervaynének öngyilkos férjével kötött

házassága érvényes volt. — **Egy család pusztulása.** Egy düsseldorfi tudósítás jelenti, hogy Weniger, az ottani Royal-szálló tulajdonosa, boldogtalan családi és anyagi viszonyai miatt nejt, két gyermekét és saját magát agyonlőtte. — **Elsüllyedt gözös.** Stockholmból táviratozzák, hogy a „Linca” nevű karlskroni gözös, mely január 13-án indult el lanelyi szénnel Londonból, azóta nyomtalanul eltűnt. — **Stockholm Tjding** most azt jelenti, hogy a hajó egyik megmenekült tengerésze, ki valamely angol kórházban van közölte Stockholmban levő családjával, hogy a gözös mindenestől elsüllyedt. Két angol hajókalauz az utolsó pillanatban mentette meg az utolsó matrózt. **Hirlapiró és diplomata párbaja** Berlinből stürgönyzik hogy ott kedden délelőtt Csajde Villette hirlapiróval párbajt vívott, a melyben a diplomata könnyebb sérülést szenvedett. — **Rendjelszedelő pap.** Embertársainak húságára számított, a mint Párisból írják, Wolda Raymond marseillei katolikus pap, a ki valami szent Péter rendjelet alapított s azt hivei között árusította. A lovagi rendjelnek 150 a tisztli rendjelnek 500 s végül a kormányzóinak 750 frank volt az ára. A klerikális papnak a jól jövedelmező üzletben társa is akadt, Bandoim, a ki mindenféle nemű reklámot csapott a szent Péter-féle rendjelnek. A rendőrség végre is rajta ütött a szélhámosokon s mindkettőjüket letartóztatta.

A NAPLO telefonszáma
Szerkesztőség: 503.
Kiadóhivatal: 379.

MULATSÁG.

× **Nyilvános nyugtázás.** Felkértek a következők közlésére: A vöröskereszt kolozsvári választmányáa által f. é. február hó 1-én rendezett thea- és táncestély alkalmából a buffete adakoztak:

- Barcsay Domokosné, Merza Lajosné, br. Jósika Sámuelné, Dorgó Albertné 10—10 koronát, br. Bánffy Ernőné, br. Bánffy Zoltánné, gróf Bédi Györgyné, Haller Rezsőné, Korbuly Bogdánné, br. Wesselényi Miklósné 6—6 koronát, gróf Esterházy Jánosné 5 koronát, Aubin Károlyné, özv. Akonc Sándorné, Dobál Antalné, dr. Engel Gáborné, dr. Farkas Gézáné, br. Feilitzsch Arthuérné, Gajzágó Antalné, Gyárfás Benedekné, Gyárfás Lászlóné, Gajzágó Manóné, Gidófalvy Istvánné, Kiss Sándorné, dr. Kiss Mórné, Mihály Lászlóné, gróf Mikes Kelemenné, dr. Pisztorj Mórné, dr. Szabó Dénesné, dr. Szamosi Jánosné, báró Szentkereszty Zsigmondné, Szvaccsina Gézáné, gróf Teleky Lászlóné, dr. Turcs Jánosné gróf Wass Otika, Fekete Gáborné, dr. Iseky Hugóné, Lendvai Emilné, dr. Rigler Gusztávné, Rupprecht Henrikné, Szekula Ákosné, dr. Udramszky Lászlóné 4—4 koronát, dr. Büchler Ignácné, Szász Domokosné, dr. Lechner Károlyné 3—3 koronát, — dr. Ákowitz K. né, Aszlán Lászlóné, Buday Kálmánné, Deák Pálné, Dombrády Gyuláné, dr. Farkas Lajosné, Ferencz Józsefné, Gáman Zsigmondné, dr. Gámán Béláné, dr. Goth Manóné, Gyulay Árpádné, dr. Höntz Kálmánné, Haller Gusztávné, dr. Kenyeres Balázné, Keresztesy Pálné, Kozma Ferencné, dr. Kömlös Lajosné, dr. Matusovszky Andrásné, Medgyesi Józsefné, Meltzel Hugóné, Molnár Sándorné, Mikó Imréné, Moldován Gergelyné, dr. Novák Istvánné, özv. Peille Istvánné, Peille Róbertné, dr. Peil Józsefné, Reményik Viktorné, dr. Szentkirályi Ákosné, özv. Szappanyos Miklósné, Somlyai Lászlóné, Szathmáry Elekné, Szepessy Lajosné, dr. Scheitz Vilmosné, Székly Miklósné, özv. Tauffer Józsefné, dr. Török Imréné, Tanács Józsefné, dr. Weisz Miksáné, Voith Miklósné, Eszterházy Lászlóné, dr. Filep Gyuláné, dr. Hevesi Imréné, Haubert Henrikné, Keresztesy Kálmánné, dr. Perl Ottóné, dr. Sipos Gáborné, dr. Széchy Ákosné, Lévay Jánosné, Gergely Ferencné 2—2 K. dr. Sipos Aladárné 1 K.

Fogadják a nemes szívű adakozók e helyen is köszönetünk nyilvánítását.
Hálás elismerésünket fejezzük ki Duchony János urnak, ki a tánc-terem díszítési költségeiből engedményt adott, továbbá Keresztesy Pál és fia urnaknak, kik a meghívókat s más nyomtatványokat lényegesen olcsóbban készítették.
A kolozsvári vöröskereszt választmány elnöksége.

Főszerkesztő: Várad Aurél dr.
Felelős szerkesztő: Perl Alfréd dr.
Kiadó „Napló” hirlapkiadó-vállalat

NYILTTÉR*)

Reggelig nyitva.

Jókai kávéházban Jókai-u. 4. sz. a farsangi ideny alatt naponta, éjféli után

friss korhelyleves és valódi szepesi tormás virsli.

Mulató közönség találkozó helye

Heimann Sándor kávész.

Reggelig nyitva.

A helyvárosban a legforgalmasabb helyben

három ház

együtt van megléte — oladó — értékesítési lehetősége — várt. Timár-utca 13. sz. a.

Telefon-szám 399.

STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedése

KOLOZSVÁR, Wesselényi-utca 12. szám.

A közelgő nagy ünnepek alkalmából felhívjuk a n. é. közönség figyelmét arra, hogy STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedőnél Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 12. szám alatt a legjobban és a legolcsóbban lehet lisztet, fűszert és tűzifát beszerezni.

Ne mulassza el senki sem hirdetésem valódiságáról meggyőződni.

TRISKA J.

zongora-raktára

Kolozsvárt, Sétater-utca (Saját ház).

Zongorák, pianinok, harmoniumok és czimballmok gyári áron részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek hecserelését, javítását, hangolását, helyben és vidéken elfogadom.

Phonola-zongorát játszó készülék gyári áron kapható. Ára **1100** korona.

Bármikor megtekinthető!

= Napló =

független politikai napilap

előfizetési ára:

Egy évre	24 korona
Fél évre	12 korona
Negyed évre	6 korona
Egy héra	2 korona
Egyes szám ára	8 fillér.

Kapható a dohányüzletekben és minden elárusítónál.

Főszerkesztő: Várad Aurél dr.
Felelős szerkesztő: Perl Alfréd dr.
Kiadó „Napló” hirlapkiadó-vállalat